

Miljödepartementet
registrator@environment.ministry.se

Förslag till ny plan- och byggförordning. Remissvar

Sammanfattning

Statens fastighetsverk (SFV) inser behovet av en revidering av plan- och byggförordningen och fördelarna med att sammanföra fyra olika förordningar, men anser att den nya förordningen enligt förslaget är mer svårläst än de förordningar den ska ersätta, vilket är olyckligt. Det beror delvis på hur innehållet redigerats och på de många hänvisningarna i flera led till andra paragrafer och punkter. SFV anser att det är rimligt med fler undantag från anmälningsplikten för statliga byggherrar med egen teknisk och kulturhistorisk kvalitets-säkring, t.ex. för underhåll av byggnader med särskilt bevarandevärde. SFV anser att förslaget på flera punkter inte tillräckligt beaktar det nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö med delmålet kulturhistoriskt värdefulla miljöer. De föreslagna undantagen från bygglovskrav på skyltar och belysningsanordningar med mycket stor omgivningspåverkan är inte motiverade med tanke på möjliga negativa konsekvenser. Byggsanktionsavgiften för rivning utan tillstånd, t.o.m. av en uttryckligt skyddad byggnad, är alltför låg och byggsanktionsavgift saknas helt för överträdelsen av krav på varsamhet och underhåll av värdefulla byggnader enligt PBL (2010:900) 8 kap.14§. Negativa konsekvenser för kultur- och naturmiljön av alltför låga eller obefintliga sanktionsavgifter är inte beaktade i konsekvensutredningen 2010-09-20.

Synpunkter

Allmänt

Statens fastighetsverk (SFV) berörs av den föreslagna förordningen som byggherre och som förvaltare av statliga fastigheter, de flesta med stort kulturhistoriskt värde. Förordningen ska ersätta fyra tidigare förordningar – Plan- och byggförordning (1987:383), Förordning (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, mm, Förordning (1999:371) om kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar i byggnadsverk samt Förordning (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem. SFV inser fördelarna med en samlad förordning men anser att den tyvärr blivit mer svårläst än de äldre förordningarna, vilket är olyckligt då ambitionen bör vara ett förenklat regelverk. Det beror delvis på hur innehållet redigerats, t.ex när Uppfyllandet av kraven i 3 kap. samlas i §§18-24 istället för att anges vid respektive krav. Att bemyndiganden att skriva tillämpnings-

föreskrifter endast står samlat i kapitel 10, och inte som tidigare anges vid den punkt de berör, försvårar också förståelsen för regelverket. Hänvisningar i flera led till andra paragrafer och punkter i förordningen (och lagen) skulle bli lättare att följa om de kompletterades med något ledord om innehållet.

3 kap. Krav på byggnadsverk och anordningar

När det gäller tillgänglighet och användbarhet bör det av förordningen framgå att hänsyn till förbud mot förvanskning och varsamhetskrav enl. PBL (2010:900) 8 kap. 13§ och 14§ och annan kulturmiljölagstiftning ska vägas in vid bedömning av om krav på åtgärder är rimliga. (SFV har t.ex. stor erfarenhet av att "enkelt åtgärdade hinder" kan vara svåra att åtgärda i byggnadsminnen).

6 kap. Lov- och anmälningsplikt

§3. SFV anser att det är motiverat med ett förtydligande att bygglovsplikten för skyltar och ljusanordningar inom detaljplanlagt område gäller de som har *mycket stor omgivningspåverkan*, men däremot *inte* med de föreslagna undantagen. De risker som påpekas i konsekvensutredningen (för negativ påverkan av miljön, för enskilda och för tillgängligheten) uppvägs inte av administrativa lättnader.

§5. SFV har tidigare i remissvar på PBL anfört att det är rimligt med en förenklad lov- och anmälningshantering för statliga byggherrar med egen teknisk och kulturhistorisk kvalitetssäkring. Vi noterar att byggnader och tomter som tillhör staten föreslås befriade från anmälningsplikt på samma punkter (5§2-4) där bygglovsbefrielse gällde i tidigare PBL, men inte enligt den nya punkten 5, om ändring som väsentligt påverkar brandskyddet i byggnaden, eller punkt 6, om underhåll av byggnader med särskilt bevarandevärde enligt PBL. SFV ser här en risk för slöseri med offentliga resurser vid underhåll av byggnadsminnen, där ändringar i strid med skyddsbestämmelser även kräver tillstånd som prövas i annan ordning. Anmälningsplikten (och ev byggstraffavgift vid avsteg) kan heller inte rimligen gälla *allt* underhåll av dessa byggnader utan endast underhållsåtgärder som berör skyddsbestämmelserna.

9 kap. Byggsanktionsavgifter

SFV anser att plan- och byggförordningen aktivt ska bidra till att det nationella miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö uppnås. Boverket och RAÅ har i underlagsrapporten (2007) till fördjupad utvärdering av miljömålet påvisat att delmålet kulturhistoriskt värdefull bebyggelse är särskilt svårt att nå, delvis beroende på att kommunerna inte använder de redskap som finns i plan- och bygglagstiftningen. Det finns en brist på förståelse för kultur- och naturvärden som resurs och hur de ska skyddas.

Enligt PBL (2010:900) 11 kap 51 § ska tillsynsmyndigheten ta ut en byggsanktionsavgift av den som bryter mot en bestämmelse i lagens 8-10 kap. Avgiftens storlek ska ta hänsyn till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsern avser. Avgiften får uppgå till högst 50 prisbasbelopp.

Mot denna bakgrund får de sanktionsavgifter som föreslås i PBF 34§-41§ för överträdelserna att riva utan rivningslov anses låga (maximalt enl. 41§ 12 prisbasbelopp för rivning av byggnad som uttryckligen bör bevaras). Tilläggen per kvadratmeter är i sammanhanget knappast relevanta då kulturhistoriskt värde inte är kopplat till byggnadens area. Speciellt för rivning är också att det är en engångsåtgärd (för den berörda byggnaden) som inte kan medföra upprepade sanktionsavgifter enl 2§ och 3§.

Överträdelser mot viktiga bestämmelser i PBL (2010:900) 8 kap, t.ex 14§ om underhåll och varsamhet, saknas helt i listan över byggsanktionsavgifter. Även om kommunerna har rätt att besluta om genomförande av åtgärdsförelägganden på ägarens bekostnad (PBL 11 kap 18, 19 och 27 §§) kan en sanktionsavgift vara ytterligare en signal om bestämmelsernas betydelse. SFV ser en risk att förutsägbara, låga eller obefintliga prislappar på vad det kostar att bryta mot lagen leder till att långsiktiga kultur- och naturmiljövärden får än svårare att hävda sig mot kortsiktiga ekonomiska vinster. Detta har dock inte uppmärksamats i den kompletterande konsekvensutredningen.

10 kap. Bemyndiganden

Hänvisningar till verkställighets- och tillämpningsföreskrifter bör (som påpekades inledningsvis) finnas även vid berört kapitel/paragraf, för att underlätta förståelsen av regelverket.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Thomas Norell i närvaro av stf enhetschef Marja-Leena Pilvesmaa och utredningsarkitekt Cajsa Rydén, föredragande.

Thomas Norell

Cajsa Rydén

Kopia f.k. till
Socialdepartementet
Riksantikvarieämbetet